

Visszatér a Szabadság

Újabb kihívással kell szembenéznie a mozinak: a televízió — most már csak valamikorinak nevezhető — „fergeteges nagy ellenszele” után a videózás rohamosan terjedő magyarországi jelenléte különleges feladatok elé állítja a Csongrád Megyei Moziüzemi Vállalatot is.

E szavakkal kezdte monológját tegnap, csütörtökön, a Sajtóházban tartott tájékoztató Horváth Lászlóné, a vállalat igazgatója. S rögvest megfogalmazta a választ: is: a mozikok, úgy tűnik, időben „kapcsoltak”, léptek — a kihívásra úgy lehet válaszolni, ha a lehető legrugalmasabban a filmszakmába integrálják a videodivatot. A vállalat kezelésében Hódmezővásárhelyen már jó néhány hónapja működik videotéka, ahonnan mintegy hetven kazettát kölcsönözhetnek az érdeklődők, magyar és szovjet filmeket napi 130, a tőkés országok alkotásait napi 170 forintért. A következő hónapokban Makón nyitnak hasonló tétét, s köztudott, hogy Szegeden, a Kiskőrösi halászcserében is „fut” már a videoakció, itt kazettákat láthatnak az érdeklődők. Ami pedig még Szegedet illeti — a közelgő legnagyobb szabású tervei éppen városunkra vonatkoznak.

Ismeretes, hogy a következő évadot már a felújított nagyszínház épületében kezdi meg a szegedi teátrum társulata, így tehát a hosszú évekig Zenés színházként működő Szabadság mozi az idei évad végén, júniusban visszanyeri eredeti funkcióját. Egyféle mozi centrumot alakít ki a vizszakapott épületben a moziüzemi vállalat: lesz itt külön művész-, mese- és videomozi- és videotéka is. ha persze, nem is azonnal. A szükséges átalakítások kb. 6 millió forintot kívánnak — a leendő nézőkötő meg (az átalakításhoz szükséges két-három évre) némi türel-

Videokihívásra válaszolva — Eredményes évet zárt a moziüzemi vállalat

met. S ha nem is a türelmetlenséget fokozandó, de kedvesnálóknak elárulhatjuk: kettős cél vezet a vállalatot a leendő szegedi videotéka kialakításában. Részen olyan régi nagy sikereket kívánnak elérhetővé tenni videón, mint például az *És, hamarosan a sötétség*, vagy a *Folytassa...-sorozat*, részben pedig kizárólag videoforgalmazásra átvett alkotásokat bemutatni. Például az *Egy millió évvel időszámításunk előtt* Raquel Welch-csel, a *Drakula grófnőt*, vagy a *Keleti kényelem* című filmet. Egyébként az utóbbi kategóriából már az idén 60-80 darab kerül az országba, közöttük húsz (!) hongkongi karatefilm. Te jó isten, tehetnénk hozzá néhányan...

Egyébként igen jó évet zárhatott 1985 végén a Csongrád Megyei Moziüzemi Vállalat: míg az egész országban két-öt százalékkal csökkent a moziba járók száma, a megyében az 1984-es esztendőhöz képest 112 ezerrel többen váltottak jegyet a filmszínházakba. A magyar filmeket 62, az eszmeileg-politikailag különlegesen fontosnak minősített, úgynevezett A kategóriás alkotásokat 46 ezerrel többen látták, mint egy évvel korábban, s például emelkedett a szovjet filmek látogatottsága is.

Összesen 196 filmet mutattak be tavaly szűkebb páttriánk mozijaiban (is), közülük 110 szocialista, 86 pedig tőkés országban készült mű volt. *Idén 176 friss mozidarab kerül a közönség elé*, közöttük húsz magyar film. Összesen 97 alkotás perog majd a vásznon a szocialista országok természetéből, tizenkettő fejlődő, 67 pedig tőkés országból érke-

zik. Fontos feladat hogy a lehetőségek szerint a legújabb, s a rangos filmfesztiválokon díjakat nyert művek eljussanak a filmkedvelőkhöz. Így például játsszák majd a moszkvai fesztivál nagydíjasát, a *Jöjj és lásd* című szovjet s a velencei nagydíjas *A nyugodt nap éve* című lengyel filmet, s éppígy látható lesz a Cannes-i díjas *Utazás Kúteára*, s egy-két nyugati klasszikus is: így például jön a *Mary Poppins* és a *Földregés* című amerikai film, és — csak Szegeden! — vetítik majd a korábban a budapesti Filmmúzeumban nagy sikerrel játszott, *Elfújta a szél* című, a világhírű *Mitchell-regényből* készült, háború előtti szuperprodukción is.

D. L.

Zenei naptár

Zongoraest a Tisza Szállóban

Vegyes érzelmekkel hagytam el a Tisza Szálló nagyszínház Székely István zongoraestje után. Reménydús indulását, nacionálját olvassa, hogy minél többet fölmutathasson magának. Marad tehát, amennyit látni hagyott. Tegye hozzá sürgősen, az viszont rokonszenves. Lirai fogantatású, mélyen muzikális (még ha az Asz-dúr keringőt el is hűlőzta). Csak hogy imitt-amott túlságosan visszafogott letompított, erőlt. Valójában inkább csak a két főtemlített tartópillérnél engedte el igazán fantáziáját, merült bele a zongorázásba. S ilyenkor fölmelegedett a levegő, bizonyosságul annak, manuális képességek dolgában sincs szerénykedni valója.

Már maga a műsor összeállítás sem tűnt szerencsésnek. Bemutatózó (mármint e helyt bemutatkozó) koncerten „csak” romantikusokat játszani, azokból is zömmel meditatív miniatúroket — nem az a város ajánlólevél. Kivált ilyen fiatal embertől — mondom —, akinek korszerűs jellemje az „ide nekem az oroszánt is”. Tulajdonképpen programjának két tartópillérét, Chopin b.moll szonátáját és Liszt I. Mefisztó keringőjét keveseltem. Apróttuk ugyanis csupa apró-

Városavató Boglárlellén

Csütörtökön, a helyi postásdülőben rendezett ünnepi tanácsülésen városossá avatták a két Árpád-kori somogyi település egyesítésével létrejött Boglárlellét. A városossá nyilvánításról szóló okmányt Czinege Lajos,

a Minisztertanács elnökhelyettese adta át az új város vezetőinek. Az ünnepségen jelen voltak Somogy megye párt- és tanácsi vezetői, a megye többi városának küldöttei. (MTI)

A januári Tisztáj

Sűrű szövése, pontos és kifejező képszerűségű versekkel indul az új Tisztáj. *Döbrentei Kornél*, *Aczél Géza*, *Kovács István* műveiben a köznapi valóságban átélt történelmi jelen idő mutatkozik meg. *Horgas Béla*, *Pintér Lajos* és *Kukorelly Endre* versei mellett új költői hangokkal is barátkozhat az olvasó: *Háy János* és *Kurdi Fehér János* most publikálnak először irodalmi folyóiratban. A két fiatalembert *Zalán Tibor* mutatja be. *Temesi Ferenc* Por című regényével korábban már a Tisztájban is jelentkezett. A régi és újabb Szegedet megidéző „szótáríró” újabb címszavából ime néhány: halászle, határváros, Hatescsű, híd, hírek, horroszkóp. A h betűs „szócikkek” is, *Temesi szuverén* epikai világát igazolják, s prózánk egyik eredeti, izgalmas vállalkozásáról adnak hírt.

A „filológusnak, irodalomtörténésznek és helytörténésznek egyaránt kiváló” Péter Lászlót *Tasi József* közéonti hatvanadik születésnapján. A Hazai Tükörben *Tóth Béla* sorozata *Pap Miklós* pincemúzeumába, a tokaji borászati tudományokba

kalauzul bennünket. „Tokaj falu, na, jó, nagyközség, valamiképpen miért nem részesedik jobban a megtermelt értékekből. Csak nem ráfizetéses talán? Ahogy futó felhőként átsuhantunk történelme fölött, mintha az tűnne szemembe, hogy egyre jobban elkaparodik alóla a juss, a megtermeltből neki járó részesedés” — írja Tóth Béla.

A Tanulmány rovatban a nyolcvanöt éve született Fėja Gézáról — a Magyar haláltánc című publicisztikai kötet megjelenése alkalmából — *Zimonyi Zoltán* ír. Részletes rajzát adja a „felzaklató” életmű történelmi, politikai hátterének. Nem szépíti Fėja „útvesztését” sem, de nem azért, „mintha nem szólhatnánk róla anélkül, hogy utón-utfélen rá ne olvsnánk tévedéseit...” „A Magyar haláltáncban közölt cikkanyag azt bizonyítja, hogy Fėja életművének nagyobbik része legitimizálja magát az emberi és nemzeti haladás szemzőgéből, de az elmúlt évtizedek történelmi valósága és praxisa alapján is.” — írja Zimonyi. *Pomogáts Béla* Kányádi Sándor 1972-ben írt *Fekete-piros* című versét elemzi, s kimutatja, hogy „az

erdélyi magyarság múltján és jelenén töprengő kolozsvári költő” a népi hagyományok és a modern lírai kifejezésformák összeolvastásával alakította ki versnyelvét. *Ratkó József* válogatott verseskötete ürügyén a költőről *Márkus Béla* írt portré.

A Nézőben *Fried István* a lengyel—magyar művelődési kapcsolatok jellegéről értekezik. „Mindkét részről azon kellene munkálkodnunk, hogy a nemes hagyományok a szürke hétköznapi prózáját is hassák át, ösztönözzenek egymás még jobb megismerésére, és tartásuk távol a felületes szemlélet nyomán felburjánzó előítéleteket.” — állapítja meg *Fried István*.

Csorba Győző, *Fodor András*, *Kovács István* és *Agh István* újabb verseiről *Tuskés Tibor*, *Csűrös Miklós*, *Monostori Imre* és *Vasy Géza* írt kritikát. *Németh László* két kisregényét (*Akasztófavirág*, *Aurél* a *Kékesre megye*) *Greza Ferenc* mutatja be, *Tamás Menyhért* és *Tornai József* prózáját *Mátyás István*, illetve *Cs. Nagy Ibolya* értékeli. A januári Tisztájban *Enyedi Zoltán* fotói jelentek meg a vásárhelyi Alföldi Galériáról.

Tibi és sorstársai

Tibi görnyedt háttal, magába roskadva ül a széken. Sapkáját zavartan gyűrögeti. Hiába, szokatlan számára ez a szituáció. Pedig lökte, sodorta az élet sokfelé, egyik nevelőotthonból a másikba került. Hallomásból tudja, egy testvérét a négyből elveszítette, a többi szintén intézetben él. Szülei elváltak, azért mindkettőnek szokott írni, nem akarja végleg megszakítani minden családi kapcsolatát — bár az édesapja levelére évek óta hiába vár... Most, a kihallgatáson készséggel válaszol az ügyész kérdéseire. Nem javíthatatlan elvetemült. Nem cinikus, se nem nagyhangú. Tettét, a rablást azonnal elismerte, s igyekszik meggyőző lenni afelől is, többet soha nem tesz a törvény ellen.

A Csongrád Megyei Főügyészség ügyésze, Tóth Péter, igen nagy tapasztalatokkal rendelkezik, hisz régóta foglalkozik a fiatalok bünelkövetőivel. Azt

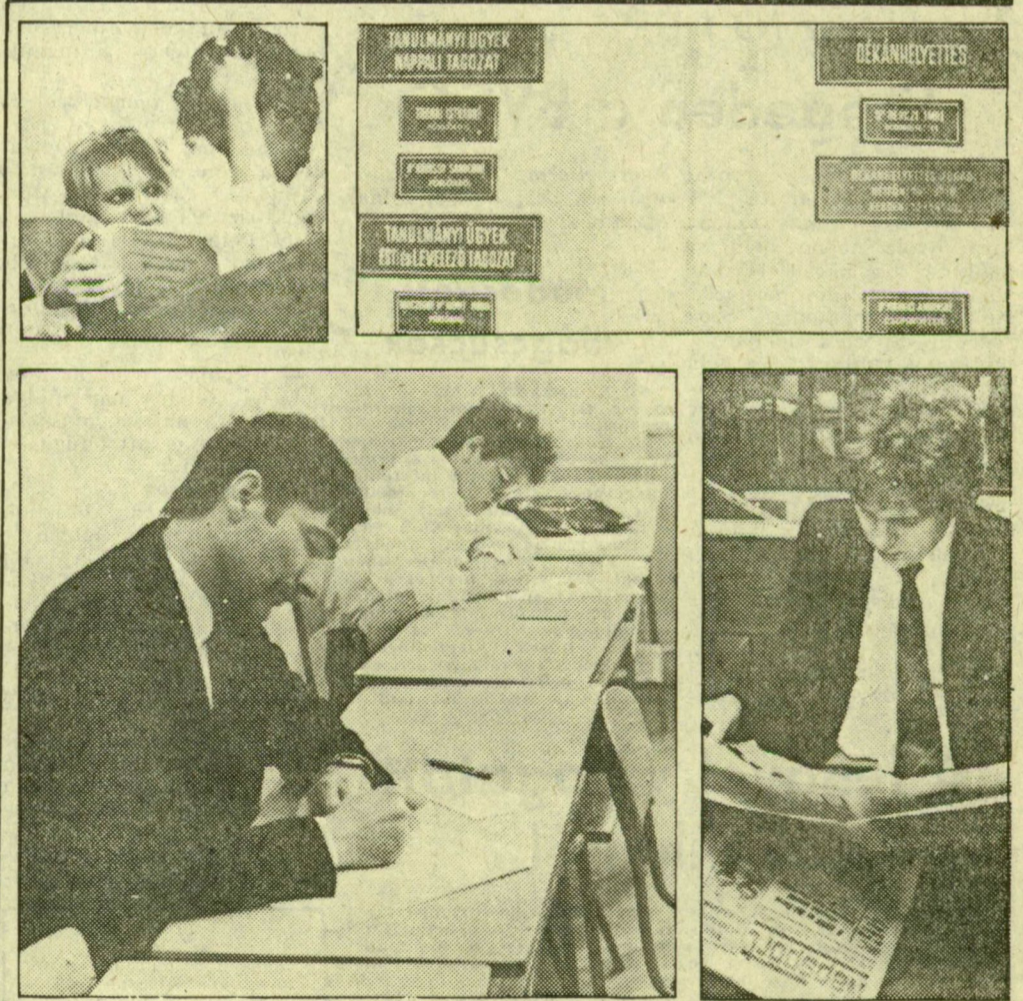
mondja, Tibi és társa tipikus bűneset könnyen jellemezhető szereplője. A családi élet fogalmát csupán hírből ismerik, mesterséges, állami intézetek „közösségében” cseperedtek föl. Odaadó szeretet, gondoskodás nélkül. 16-17 évesen szinte törvényszerűen a társadalom periferiájára szorultak, s ilyen körülmények között bizony nehéz erkölcsi normákat találni, vagy azok érvényesülését számon kérni. Inkább természetesnek hat: a csonka családban, a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetben élő fiataloknak nagyobb esélyük van bűnözővé, mint tisztességes emberré válni. De vajon csak róluk van-e szó minden esetben? Az utóbbi években fölűnő, hogy a bűnügyi tudósítások hírcsokorában egyre több a rövidített vezetéknevű bűnelkövető, vagyis a fiatalokkal rendelkezik, hisz régóta foglalkozik a fiatalok bünelkövetőivel. Azt

ban meg is találja a hasonló gondokkal küszködő sorstársainak alkalmi bandáiban. Rendkívül érdekes tény is közölt a szakember, mégpedig azt, hogy a nevelőszülőkre bízott állami gondozott gyerekek nagyon ritkán kerülnek a vádlottak padjára.

Tanulság a valóság ismeretében ma már, hogy döreség továbbra is hinni, az iskolázottság, a műveltség mértéke fordítottan arányos a bűnözésével. A bizonyítvány nem ad garanciát a helyes erkölcsi ismeretekre, betartásukra, néha még a tantárgyi tudásra sem. Ezt maguk a gyerekek tették szóvá tavaly nyáron Győrött, ahol országos családvédelmi tanácskozást tartottak. A kis meghívottak elmesélték: gondjaikkal, problémáikkal a tanárokhoz sem fordulhatnak, mert azok is ugyanolyan idegesek, s tulajdonképp ugyanolyan elfoglaltak is, mint a szülők. Persze, azt sem titkolták el, sok esetben nem is tartják követendőnek tanáraik tulajdonságait, szimpátia hiányában bizalmas kapcsolatot nem igényelnek velük. Az iskolák, a pedagógusok túlterheléséről a gyerekek vajmi keveset tudhatnak, ezt nem is lehet rajtuk számon kérni.

De azért vajon ki vonható felelősségre, hogy a fiatalok elítéltek fele viszszaes bűnösök válik. Magyarán, a felnőtt bűnözők táborát szaporítják, legalábbis biztos utánpótlást adnak. Szabadulásukat követően az elítéltek rendszerint ugyanoda, ugyanabba, ha nem, a bűnözés szempontjából veszélyesebb környezetbe kerülnek vissza. Ezekben az esetekben nem használ az ítélethozatalkor alkalmazott rendkívüli körülméktetés, a differenciálás, a nemes elv szem előtt tartása, miszerint nem a büntetés a cél. Túl egyszerű lenne elintézni az ügyet a közismert igazsággal: tettéért mindenki maga felelős. A gyerekekért, a fiatalokért, azokért is, akik lopnak, rabolnak, garázdálkodnak — körükben ezek a leggyakoribb bünelkövetési formák — az egész társadalom felelős.

Mag Edit

Vizsgaidőszak

Decemberben és januárban igencsak kétségessé válik a megállapítás: szép élet az egyetemista élet. A téli vizsgaidőszak ugyanis könyvtárban, asztalhoz, könyvhöz, no meg tanszékre kényszeríti a legezserőbb diákok is. *Schmidt Andrea* képriportja a JATE jogi karán készült, de a vizsga előtti utolsó pillanatok, a nagy számonkérés ugyanúgy fest városunk más egyetemén, főiskoláin is. Mint ahogy az alapképlet is azonos: utóvizsga jegy csak a tanulmányi osztályon váltható. Már akinek szüksége lesz rá...